

Téma	Informační povinnosti v případě podstatných změn pojištění
Datum poslední změny	24. srpna 2018
Použité zkratky	IDD směrnice EP a Rady (EU) 2016/97 o distribuci pojištění ZoDP zákon č. 170/2018 o distribuci pojištění a zajištění DZ důvodová zpráva k návrhu zákona o distribuci pojištění a zajištění (ve znění sněmovního tisku 48/0, část 1/8)

1. VÝCHODISKA

ZoDP stanoví povinnost poskytovat zákazníkovi různé sady informací před sjednáním pojištění i před podstatnou změnou. V ZoDP došlo k rozšíření informační povinnosti oproti IDD, která pracovala s poskytováním předšmluvních informací.

V praxi se mohou objevit interpretační potíže, jakým způsobem vykládat podstatnou změnu pojištění, která spouští informační povinnosti distributorů pojištění.

2. ŘEŠENÁ OTÁZKA

Co zahrnuje pojem „podstatná změna“ pro produkty životního a neživotního pojištění v případě informačních povinností dle ZoDP?

3. SHRUTÍ ZÁVĚRŮ

- (a) Směrnice IDD zakotvila informační povinnosti distributorů pojištění pouze pro dobu před sjednáním pojištění. ZoDP rozšířil tuto informační povinnost i na podstatné změny, aniž by výslovně deklaroval, kdy je možno považovat změnu pojištění za podstatnou.
- (b) Z IDD vyplývá požadavek na členské státy, aby v případě nastolení přísnějších požadavků na distributory pojištění v rámci informačních povinností, zajistily, **aby administrativní zátěž plynoucí z těchto ustanovení byla přiměřená s ohledem na ochranu spotřebitelů a zůstala omezená.**¹ Pojem podstatné změny by tak měl být vykládán ve světle této povinnosti a s ohledem na účel daných ustanovení ZoDP a IDD.
- (c) Účelem informačních povinností podle § 83 až 87 ZDP je **informačně vybavit zákazníka tak, aby mohl učinit kvalifikované rozhodnutí, zda sjedná pojištění nebo ho podstatně změní.**²
- (d) Vymezení okruhu změn, které představují „podstatnou změnu“ pro účely informační povinnosti ve smyslu § 92 odst. 1 ZoDP by podle našeho názoru mělo být vázáno zejména na výše uvedený účel. **Poskytované informace by tedy měly být relevantní pro rozhodování klienta, zda provede**

¹ Srov. bod 52 Preambule IDD.

² Srov. účely informačních povinností v IDD viz např. bod 48 Preambule nebo čl. 20 IDD.

určitou podstatnou změnu pojištění, tj. měly by mu pomoci se v takové situaci kvalifikovaně a zodpovědně rozhodnout.

- (e) Z textace ustanovení ZoDP vyplývá, že informace, které se podle uvedených ustanovení poskytují, jsou statické. Jedná se o základní informace o parametrech produktu, právech a povinnostech, poplatcích apod. S tím koresponduje i účel IPIDu, který je hlavním nosičem informací pro produkty neživotního pojištění. Jedná se o standardizovaný formát, který zákazníkovi umožní pochopení základních parametrů nabízeného pojištění, srovnání s jinými nabízenými produkty a výběr v rámci konkurenční nabídky.
- (f) S ohledem na výše uvedené se domníváme se, že podstatnou změnou pojištění pro účely plnění informační povinnosti podle § 83 a násl. ZoDP je **zejména změna varianty pojištění či přidání nového pojištění v rámci jedné pojistné smlouvy.** Právě v těchto případech je totiž smysluplné, aby pojistník kompletní informace, tj. IPID, informace o způsobech určení výše pojistného, důsledcích porušení povinností, platbách a další informace podle § 83 a násl. ZoDP, obdržel.
- (g) Naopak výklad, podle kterého by se měly informační povinnosti plnit při jakékoliv změně pojištění, **která má dopad na informace obsažené v informacích podle § 83 a násl. ZoDP není rozumný a pro zákazníka příznivý,** protože z kompletní produktové dokumentace **je velice obtížné vyrozumět, v jakém konkrétním parametru ke změně došlo,** a klient by měl naopak dostat individualizovanou informaci o konkrétní změně týkající se jeho pojištění v rámci realizace dané změny.
- (h) Přestože ZoDP formuluje informační povinnost pro případ „*podstatné změny pojištění*“, domníváme se, že je zejména s ohledem na účel dané informační povinnosti i jazykové vyjádření možné dovodit, že **se nemusí jednat pouze o změnu jednoho konkrétního pojištění, ale i o změnu ve skladbě pojištění v rámci jedné pojistné smlouvy** (typicky připojišťování nových rizik a přidávání nových pojištění či připojištění).
- (i) Případná paralela s úpravou v zákoně o spotřebitelském úvěru je pro účely plnění informační povinnosti v pojištění nefunkční, neboť u spotřebitelských úvěrů se týká pouze povinnosti provést analýzu úvěruschopnosti a poskytnout související radu v případě významného navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru (**což je na rozdíl od většiny změn existujících pojištění zcela logický požadavek**).
- (j) Výjimku však tvoří investiční životní pojištění, ve kterých bude okruh relevantních změn pro účely plnění informační povinnosti podle § 83 a násl. ZoDP širší (např. **změny fondů, do kterých jsou investovány podílové jednotky, kdy určité typy informací obsažené zejména v § 86 ZoDP mohou být pro klienta relevantní**).
- (k) **Výklad pojmu „podstatná změna“, jak je uvedeno výše, pak rovněž nelze automaticky aplikovat, co se týká provádění analýzy požadavků, potřeba cílů zákazníka ve smyslu § 77 ZoDP;** v tomto případě je třeba vzít v potaz jiný účel, pro který je tento pojem použit s tím, že okruh změn pojištění, ve kterých je třeba takovou analýzu provést, bude širší. V těchto případech je pak rovněž paralela s úpravou v zákoně o spotřebitelském úvěru do určité míry relevantní.

4. RELEVANTNÍ USTANOVENÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

<p>§ 92 ZoDP Doba poskytnutí informací pro</p>	<p>(1) Informace uvedené v § 83 až 87 se poskytují zákazníkovi s dostatečným předstihem před sjednáním pojištění, před tím, než zákazník učiní závazný návrh na uzavření pojistné smlouvy, nebo v případě informací uvedených v § 84 až 87 i před podstatnou změnou pojištění.</p> <p>(2) Informace uvedené v § 88 odst. 1 je pojišťovací zprostředkovatel povinen poskytnout zákazníkovi s dostatečným předstihem před sjednáním pojištění. Vyhotovení smlouvy podle § 88 odst. 2 je pojišťovací zprostředkovatel povinen poskytnout zákazníkovi bez zbytečného odkladu po jejím uzavření.</p> <p>(3) Záznam z jednání podle § 79 se poskytuje zákazníkovi bez zbytečného odkladu po jeho vyhotovení, vždy však s dostatečným předstihem před sjednáním nebo podstatnou změnou pojištění.</p> <p>(4) Informace o změnách uvedených v § 89 odst. 1 písm. c) a d) se poskytují zákazníkovi s dostatečným předstihem před tím, než nastanou.</p> <p>(5) Informace uvedené v § 89 odst. 1 písm. e) až i) se poskytují zákazníkovi alespoň jednou za kalendářní rok.</p> <p>(6) Informace uvedená v § 89 odst. 1 písm. j) se poskytuje zákazníkovi bez zbytečného odkladu poté, co zákazník vypoví pojištění.</p> <p>(7) Byla-li smlouva uzavřena na žádost spotřebitele s použitím takových prostředků komunikace na dálku, které neumožňují sdělit smluvní podmínky a další údaje v souladu s § 83 až 89, splní podnikatel tuto povinnost okamžitě po uzavření smlouvy.</p>
<p>§ 83 ZoDP Informace pojišťovně o</p>	<p>Pojišťovna je povinna zákazníkovi sdělit</p> <p>a) své jméno, a nevyplývá-li to z jejího jména, právní formu a skutečnost, že je pojišťovnou, a jména pracovníků, kteří se zákazníkem přímo jednají; pojišťovna přitom rozliší, zda jedná v roli pojistitele nebo pojišťovacího zprostředkovatele,</p> <p>b) adresu svého sídla a tam, kde to přichází v úvahu, adresu zastoupení nebo pobočky, prostřednictvím kterých sjednává pojištění,</p> <p>c) informace o způsobech vyřizování stížností zákazníků, pojištěných nebo jiných oprávněných osob, včetně možnosti obrátit se na Českou národní banku, a o mimosoudním řešení sporů prostřednictvím finančního arbitra a případně i jiným způsobem,</p> <p>d) odkaz umožňující zákazníkovi přístup ke zprávě o solventnosti a finanční situaci podle zákona o pojišťovnictví, vypracovává-li pojišťovna tuto zprávu, a</p> <p>e) povahu odměny svých pracovníků v souvislosti se sjednávaným pojištěním.</p>
<p>§ 84 ZoDP Informace pojištění o</p>	<p>Pojišťovna je povinna zákazníkovi sdělit informace o</p> <p>a) charakteristice a územním rozsahu pojištění,</p> <p>b) výčtu pojistných událostí a pojistných nebezpečí, které jsou pojištěním kryty, limitech tohoto krytí a informace o výlukách z pojištění,</p> <p>c) výši, způsobu a době placení pojistného za každé sjednané pojištění,</p>

	<p>d) době trvání pojištění, včetně dne začátku a konce pojištění,</p> <p>e) způsobech zániku pojištění, včetně informace o možnosti odstoupení od smlouvy a postupu při uplatnění práva na pojistné plnění,</p> <p>f) způsobu určení výše pojistného plnění nebo jiného plnění z pojištění,</p> <p>g) důsledcích, které zákazník ponese v případě porušení povinností vyplývajících z pojištění,</p> <p>h) právu rozhodném pro pojistnou smlouvu tam, kde strany nemají možnost výběru práva rozhodného pro pojistnou smlouvu, nebo právu, které navrhuje pojišťovna v případech, kdy strany mají možnost výběru rozhodného práva, a</p> <p>i) veškerých platbách vyplývajících z pojistné smlouvy a hrazených zákazníkem nad rámec pojistného a jejich výši, není-li to možné, způsob jejich určení včetně metody výpočtu.</p>
<p>§ 85 ZoDP Další informace o životním pojištění</p>	<p>Jedná-li se o životní pojištění, je pojišťovna povinna zákazníkovi sdělit také</p> <p>a) charakteristiky opcí,</p> <p>b) způsob výpočtu a rozdělení bonusů,</p> <p>c) podmínky a lhůty odstoupení od pojistné smlouvy, určení možných odečítaných částek při odstoupení od smlouvy a adresu, na kterou je možno odstoupení od pojistné smlouvy zaslat,</p> <p>d) obecné informace o daních, poplatcích a jiných obdobných peněžitých plněních souvisejících s pojištěním,</p> <p>e) informaci o povaze a zdroji střetu zájmů, pokud postupy pro předcházení, zjišťování a řízení střetu zájmů podle § 48 nejsou dostatečné k tomu, aby s přiměřenou jistotou zajistily, že pojišťovna, samostatný zprostředkovatel, nebo pojišťovací zprostředkovatel s domovským členským státem jiným, než je Česká republika, předejde riziku poškození zájmů zákazníka,</p> <p>f) informaci o tom, že pojišťovně nebo pojišťovacímu zprostředkovateli vzniká povinnost poskytnout radu podle § 78, ze kterých produktů kterých pojišťoven vychází výběr podle § 78 odst. 2 písm. b), a zda bude posuzovat vhodnost pojištění i po jeho sjednání, a</p> <p>g) informaci o tom, že pojišťovna nebo pojišťovací zprostředkovatel nejsou schopni určit, zda je pro zákazníka navrhovaný produkt vhodný, neposkytnou-li zákazník dostatečné informace uvedené v § 78 odst. 2 písm. a).</p>
<p>§ 86 ZoDP Další informace o rezervotvorném pojištění</p>	<p>Jedná-li se o rezervotvorné pojištění, je pojišťovna povinna zákazníkovi sdělit také informace o</p> <p>a) určení výše odkupného, včetně informace o předpokládaném vývoji odkupného v čase a o podmínkách jeho výplaty,</p> <p>b) podkladovém aktivu a definici podílu, na který je vázáno pojistné plnění, jedná-li se o pojištění, kde investiční riziko nese pojistník, a</p> <p>c) struktury předepsaného pojistného rezervotvorného pojištění za jednotlivá pojistná období, včetně pojistného za připojištění; u rezervotvorného pojištění, kde investiční riziko nese pojistník, se dále uvedou veškeré náklady hrazené z předepsaného pojistného nebo snižující výši kapitálové rezervy pojištění, jejich výše, a není-li to možné, metoda výpočtu a dále výše části</p>

	<i>předepsaného pojistného, která se nezhodnocuje a spotřebovává se na krytí rizik (rizikové pojistné).</i>
§ 87 ZoDP Další informace o pojištění vázaném na koupi zboží nebo služby	<p><i>(1) Sjednává-li se pojištění společně s koupí zboží nebo služby, která není pojištěním, je pojišťovna povinna zákazníkovi sdělit také</i></p> <p><i>a) zda je možné pojištění a koupí zboží nebo služby sjednat odděleně,</i></p> <p><i>b) popis pojištění a zboží nebo služby,</i></p> <p><i>c) náklady a úplatu samostatně za pojištění a zboží nebo službu a</i></p> <p><i>d) popis rozdílu v pojistném krytí a rizicích mezi sjednáním pojištění a koupí zboží nebo služby společně a odděleně.</i></p> <p><i>(2) Informace podle odstavce 1 písm. b) až d) je pojišťovna povinna sdělit pouze v případě, že je možné pojištění a koupí zboží nebo služby sjednat odděleně.</i></p>
§ 77 ZoDP Získávání informací a doporučení	<p><i>(1) <u>Před sjednáním nebo podstatnou změnou pojištění získá pojišťovna nebo pojišťovací zprostředkovatel od zákazníka informace týkající se jeho požadavků, cílů a potřeb.</u></i></p> <p><i>(2) Na základě získaných informací poskytne pojišťovna nebo pojišťovací zprostředkovatel zákazníkovi doporučení, aby se mohl zákazník rozhodnout, zda sjedná nebo podstatně změní pojištění.</i></p> <p><i>(3) Odstavce 1 a 2 se nepoužijí v případě podstatné změny neživotního pojištění, jestliže výše pojistného za pojištění, kterého se změna týká, nepřesahuje</i></p> <p><i>a) na poměrném ročním základě částku odpovídající hodnotě 600 EUR, nebo</i></p> <p><i>b) částku odpovídající hodnotě 200 EUR, jestliže pojistná doba takového pojištění, včetně jeho prodloužení, nepřesahuje dobu 3 měsíců.</i></p>
§ 78 ZoDP Rada zákazníkovi	<p><i>(1) <u>Před sjednáním nebo podstatnou změnou rezervotvorného pojištění poskytne pojišťovna nebo pojišťovací zprostředkovatel zákazníkovi radu týkající se vhodnosti těchto právních jednání pro zákazníka.</u></i></p> <p><i>(2) Rada se poskytuje na základě</i></p> <p><i>a) analýzy</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. požadavků, cílů a potřeb získaných od zákazníka,</i> <i>2. rizik, kterým může být zákazník vystaven po dobu trvání pojištění,</i> <i>3. finanční situace zákazníka,</i> <i>4. znalostí a zkušeností zákazníka v oblasti investic,</i> <i>5. rizikové tolerance zákazníka a jeho schopnosti nést ztráty,</i> <i>6. právních vztahů zákazníka týkajících se dalších produktů finančního trhu</i> <p><i>a</i></p> <p><i>b) výběru z dostatečného počtu vhodných pojistných produktů, které může pojišťovna nebo pojišťovací zprostředkovatel distribuovat.</i></p> <p><i>(3) Informuje-li pojišťovna nebo pojišťovací zprostředkovatel před sjednáním nebo podstatnou změnou jiného než rezervotvorného pojištění zákazníka o tom, že poskytuje radu týkající se vhodnosti těchto právních jednání pro</i></p>

	<p><i>zákazníka, odstavec 2 se použije obdobně.</i></p> <p><i>(4) Požadavky na informace, které jsou předmětem analýzy podle odstavce 2 písm. a) bodu 4, stanoví přímo použitelný předpis Evropské unie vydaný podle čl. 30 odst. 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/973.</i></p>
<p>§ 114 ZoDP Přestupky osoby oprávněné distribuovat pojištění nebo zajištění</p>	<p><i>(1) Ten, kdo je oprávněn distribuovat pojištění nebo zajištění, se dopustí přestupku tím, že</i></p> <p><i>p) nesplní některou z povinností týkajících se poskytnutí informací podle § 83 až 92,</i></p> <p><i>(2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do</i></p> <p><i>a) 10 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), b), c), e), g), i), n), nebo q), nebo podle odstavce 1 písm. d), f), h), j) až m), o) nebo p), nejedná-li se o rezervotvorné pojištění, nebo</i></p> <p><i>b) 18 920 000 Kč v případě fyzické osoby nebo 135 125 000 Kč v případě právnické osoby, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. d), f), h), j) až m), o) nebo p), jedná-li se o rezervotvorné pojištění.</i></p>
<p>DZ k § 77 ZoDP</p>	<p><i>Součástí jakékoli distribuce pojištění je povinnost distributora náležitě analyzovat zákaznickovy požadavky, jeho cíle a potřeby. Na základě těchto informací by měl pak zákazníkovi distributor doporučit vhodný pojistný produkt, resp. mu sdělit, zdali je produkt upřednostněný zákazníkem pro tohoto zákazníka vhodný (odpovídající jeho potřebám). <u>Podstatnou změnou se přitom rozumí zejména jakákoli změna, která má spočívat ve změně rozsahu pojištění a pojistného za tuto pojistnou ochranu hrazeného.</u> V případě vydání doporučení k ukončení smlouvy je analýza relevantní zejména s ohledem na dopady takového jednání na krytí rizik zákazníka a na související finanční následky. Ukončením pojištění zde není jakýkoli jeho zánik, ale pouze ten, k němuž dochází na základě právního jednání zákazníka. Dojde-li k ukončení pojištění bez právního jednání zákazníka (např. uplynutím pojistné doby, výpovědí pojistitele), nebo sice na základě jeho právního jednání, ale bez návaznosti na jakoukoli předchozí komunikaci mezi zákazníkem a distributorem (např. zákazník vypoví pojištění zcela z vlastního podnětu), doporučení se poskytnout nemusí.</i></p>

5. ANALÝZA PODSTATNÉ ZMĚNY PRO INFORMAČNÍ POVINNOSTI

- (a) IDD počítá s poskytováním informací zákazníkům pouze při sjednání pojištění.³ V IDD došlo k zakotvení vcelku širokého katalogu informací, které by měl zákazník před sjednáním obdržet.

³ Viz čl. 18 IDD (Obecné informace poskytované zprostředkovatelem pojištění nebo pojišťovnou): „Členské státy zajistí, aby a) zprostředkovatel pojištění sdělil zákazníkovi v dostatečném předstihu před uzavřením pojistné smlouvy tyto informace (...)“, čl. 19 odst. 1 IDD (Střety zájmů a transparentnost): “Členské státy zajistí, aby zprostředkovatel pojištění sdělil zákazníkovi v dostatečném předstihu před uzavřením pojistné smlouvy alespoň tyto informace (...). Stejně tak i čl. 29 odst. 1 první věta IDD (Informování zákazníků): „Aniž je dotčen článek 18 a čl. 19 odst. 1 a 2, musí být zákazníkům v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy poskytnuty vhodné informace o distribuci pojistných produktů s investiční složkou a o všech nákladech a souvisejících poplatcích.“

- (b) Primárním účelem zakotvení širšího spektra informačních povinností oproti MID⁴ bylo vybavit zákazníka dostatečnými informacemi o pojistném produktu, aby mohl učinit informované rozhodnutí, což přispívá k obecnému tendování k vyšší ochraně spotřebitele v EU.⁵
- (c) Účel informačních povinností vyplývá např.:
- z čl. 20 odst. 1 IDD: „Před uzavřením pojistné smlouvy upřesní distributor pojištění požadavky a potřeby zákazníka na základě informací, které od něj získá, a poskytne mu srozumitelnou formou objektivní informace o pojistném produktu, aby mu umožnil učinit informované rozhodnutí.“
 - z bodu 48 Preambule IDD: „Před uzavřením smlouvy i v případě prodeje bez poradenství by měl zákazník obdržet náležité informace o pojistném produktu, aby mohl učinit informované rozhodnutí. Informační dokument o pojistném produktu by měl obsahovat standardizované informace o produktech neživotního pojištění. Měl by být vypracován příslušnou pojišťovnou nebo v dotčených členských státech zprostředkovatelem pojištění, který vytváří pojistný produkt. Zprostředkovatel pojištění by měl zákazníkovi vysvětlit základní vlastnosti pojistného produktu, který prodává, a proto by měl svým zaměstnancům dát k dispozici dostatečné zdroje a čas, aby tak mohli činit.“
- (d) **ZoDP rozšířil časovou osu poskytování informačních povinností též o případy podstatných změn pojištění.** V tomto ohledu se tak ZoDP drží spíše původního pojetí v MID, která počítala s poskytováním informací nejen před sjednáním, ale pokud by to bylo nezbytné, i v případě změn⁶. Toto pojetí IDD následně opustila.
- (e) Nicméně ZoDP již nestanoví, jakým způsobem vykládat podstatnou změnu pojištění pro informační povinnosti. **IDD v případě informačních povinností však ukládá členským státům, které hodlají uplatnit další zpřísnující podmínky, zajistit, aby administrativní zátěž plynoucí z těchto ustanovení byla přiměřená s ohledem na ochranu spotřebitelů a zůstala omezená.**
- (f) Podstatnou změnu, která spouští informační povinnost ze strany distributorů pojištění je tak **třeba vykládat v souladu s primárním účelem této povinnosti a též ve světle výše zakotveného požadavku v IDD.**
- (g) **Lze tedy dojít k závěru, že poskytované informace by měly být relevantní pro případ rozhodování klienta, zda provede určitou podstatnou změnu pojištění, tj. měly by mu pomoci se v takové situaci kvalifikovaně a zodpovědně rozhodnout.**
- (h) Z příslušných ustanovení § 83 a násl. ZoDP je zřejmé, že informace, které se podle uvedených ustanovení poskytují, jsou statické. Jedná se o základní informace o parametrech produktu, právech a povinnostech, poplatcích apod.

⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/92/ES ze dne 9. prosince 2002 o zprostředkování pojištění.

⁵ Srov např. Bod 43 Preambule IDD: „Jelikož cílem této směrnice je posílit ochranu spotřebitele, ...“

⁶ Srov čl. 13 odst. 1 MID: „Před uzavřením jakékoli první pojistné smlouvy a, je-li to nezbytné, při změně nebo obnovení této smlouvy poskytne zprostředkovatel pojištění zákazníkovi alespoň tyto informace: ...“

- (i) Navíc informace v případě produktů neživotního pojištění jsou v souladu s § 84 ZoDP a příslušným nařízením Evropské komise provádějícím IDD⁷ poskytovány ve formě informačního dokumentu o pojistném produktu (IPID), který je standardizovaným formátem, jenž zákazníkovi má umožnit obeznámit se se základními parametry daného pojištění a zejména mu nabídnout srovnání těchto základních standardizovaných parametrů s jinými nabízenými produkty a výběr v rámci konkurenční nabídky.⁸
- (j) Vzhledem k povaze informací poskytovaných zákazníkovi dle § 83 a násl. ZoDP je zřejmé, že ne vždy bude tento set informací pro zákazníka relevantní, tj. mít přidanou hodnotu.
- (k) Proto výklad, podle kterého by se za „*podstatnou změnu*“ pro účely plnění informační povinnosti měla považovat **jakákoliv změna pojištění, která má vliv na rozsah daného pojištění či výši pojistného za dané pojištění, není rozumný a pro klienta jakkoliv přínosný**. Zákazník informace obsažené v § 83 a násl. ZoDP zpravidla pro provedení takové změny vůbec nepotřebuje a pro jeho rozhodnutí mu tyto informace nepřinesou jakýkoliv benefit (např. pojistné je snižováno v důsledku odebrání rizika, snížení limitu či pojistné částky či slevy nebo zvyšováno v důsledku indexace, zvýšení limitu či pojistné částky apod. a klient při realizaci takové změny jakkoliv neuvažuje o existenci pojištění jako takového, svých právech a povinnostech, poplatcích, řídicím právem, jazyku smlouvy apod.).
- (l) **Navíc klientovi je rovněž často důvod a význam rozšíření či zúžení rozsahu pojištění či změn pojistného, ke kterému dochází většinou na jeho žádost, jasný** (např. rozšíření pojištění o krytí rizikových sportů, rozšíření pojištění o nové teritorium apod.) a statické, komplexní předsmulvné informace pro rozhodnutí učinit takovou změnu nejsou i z tohoto důvodu jakkoliv relevantní a změnu mu ani blíže nevysvětlí.
- (m) Na základě výše uvedeného se domníváme se, že podstatnou změnou pojištění pro účely plnění informační povinnosti podle § 83 a násl. ZoDP je **zejména změna varianty pojištění či přidání nového pojištění v rámci jedné pojistné smlouvy**.
- (n) Přestože totiž ZoDP formuluje informační povinnost pro případ „*podstatné změny pojištění*“, domníváme se, že je zejména s ohledem na účel dané informační povinnosti i jazykové vyjádření možné dovodit, že **se nemusí jednat pouze o změnu jednoho konkrétního pojištění, ale i o změnu**

⁷ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2017/1469 ze dne 11. srpna 2017, kterým se stanoví standardizovaný formát pro informační dokument o pojistném produktu

⁸ Viz bod 48 Preambule IDD: „*Před uzavřením smlouvy i v případě prodeje bez poradenství by měl zákazník obdržet náležitě informace o pojistném produktu, aby mohl učinit informované rozhodnutí. Informační dokument o pojistném produktu by měl obsahovat standardizované informace o produktech neživotního pojištění. Měl by být vypracován příslušnou pojišťovnou nebo v dotčených členských státech zprostředkovatelem pojištění, který vytváří pojistný produkt. Zprostředkovatel pojištění by měl zákazníkovi vysvětlit základní vlastnosti pojistného produktu, který prodává, a proto by měl svým zaměstnancům dát k dispozici dostatečné zdroje a čas, aby tak mohli činit.*“ Obdobně i EIOPA: Final Report on Consultation Paper, Implementing Technical Standards concerning a standardised presentation for IPID: „*The Insurance Product Information Document (IPID) is a significant project within the overall work of EIOPA on the Insurance Distribution Directive1 (IDD). Its objective is to ensure that the customer has the relevant information about a non-life insurance product to allow him to easily compare between different product offers and to make an informed decision about whether or not to purchase the product. This also closely reflects one of EIOPA's own strategic objectives in its policy work on consumer protection, namely "to assist consumers of insurance products with making informed choices based on their rights and obligations"*.“ Dostupné z <https://eiopa.europa.eu/Publications/Reports/IDD%20Final%20Report%20on%20draft%20ITS%20on%20IPID.pdf>

ve skladbě pojištění v rámci jedné pojistné smlouvy (typicky připojišťování nových rizik a přidávání nových pojištění či připojištění).

- (i) V těchto případech je totiž smysluplné, aby pojistník obdržel kompletní informace, tj. IPID, informace o způsobech určení výše pojistného, důsledcích porušení povinností, platbách a další informace podle § 83 a násl. ZoDP.
- (ii) Samozřejmě okruh změn pojištění, u kterých bude třeba informační povinnosti plnit, může být širší v případě investičního životního pojištění, **zejména v případě změny fondů, do kterých jsou investovány podílové jednotky, kdy určité typy informací obsažené zejména v § 86 ZoDP mohou být pro klienta relevantní.**
- (o) Jsme si vědomi, že na „podstatnou změnu“ pojištění je v ZoDP je kromě informačních povinností vázána ještě povinnost provést analýzu požadavků a potřeb a poskytnout doporučení ve smyslu § 77 ZoDP s tím, že tato úprava byla inspirována mimo jiné úpravou z oblasti spotřebitelských úvěrů.⁹
- (p) Význam pojmu „podstatná změna“ však **nebude zcela totožný, pokud jde o poskytování informací podle § 83 a násl. ZoDP a pokud jde o provádění analýzy ve smyslu § 77 ZoDP; v případě povinnosti provádět analýzu a poskytovat doporučení ve smyslu § 77 ZoDP bude pojem podstatná změna zřejmě dopadat na širší okruh změn,** které mohou v pojištění nastat (např. snížení pojistné částky by v určitých případech mělo být doprovázeno analýzou a poskytnutím doporučení, avšak klient zřejmě nebude dostávat informace podle § 83 a násl. ZoDP).

⁹ Viz vyjádření Ministerstva financí k připomínce ČAP k tomu, co je myšleno „podstatnou změnou“ v rámci vypořádání připomínek k návrhu zákona o distribuci pojištění z března 2017: „*Institut podstatné změny lze interpretovat např. v kontextu výkladu pojmu „významné navýšení celkové výše úvěru“ ve smyslu ZSÚ. Upřesněno v důvodové zprávě – v zásadě se jedná o každou takovou změnu, která mění rozsah pojistného krytí a úplatu za něj.*“